

รายงานการวิเคราะห์
ผลการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใส
ในการดำเนินการของหน่วยงานภาครัฐ ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๓

องค์การบริหารส่วนตำบลพะวงาด
อำเภอขามสะแกแสง จังหวัดนครราชสีมา

รายงานการวิเคราะห์ผลการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ
องค์การบริหารส่วนตำบลพะวงต อำเภอกาบังจังหวัดน่าน
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓

คำนำ

การประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ (Integrity and Transparency Assessment-ITA) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ มีเจตนาประเมินมุ่งหวังให้หน่วยงานภาครัฐ กลุ่มเป้าหมายได้รับทราบระดับคุณธรรมและความโปร่งใสของหน่วยงานตนเองและนำข้อมูลผลการประเมิน รวมทั้งข้อเสนอแนะไปปรับใช้ในการพัฒนาและยกระดับการดำเนินงานของหน่วยงานได้อย่างเหมาะสม เพื่อแสดงให้เห็นถึงความพยายามของหน่วยงานภาครัฐในการขับเคลื่อนมาตรการเชิงบวกด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริต รวมทั้งสะท้อนถึงความตั้งใจของหน่วยงานในการยกระดับมาตรฐานการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาล (Good Governance) ให้เป็นที่ประจักษ์ต่อสาธารณะทั้งในระดับชาติและระดับสากล

รายงานการวิเคราะห์ผลการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐฉบับนี้ ประกอบด้วยผลคะแนนจากตัวชี้วัดทั้ง ๑๐ ตัวชี้วัด ได้แก่ (๑) การปฏิบัติหน้าที่ (๒) การใช้งบประมาณ (๓) การใช้อำนาจ (๔) การใช้ทรัพย์สินของราชการ (๕) การแก้ไขปัญหาการทุจริต (๖) คุณภาพการดำเนินงาน (๗) ประสิทธิภาพการสื่อสาร (๘) การปรับปรุงระบบการทำงาน (๙) การเปิดเผยข้อมูล และ (๑๐) การป้องกันการทุจริต โดยประเมินผลจากการรับรู้ของผู้มีส่วนได้เสียภายใน (Internal) การรับรู้ของผู้รับบริการ ผู้มาติดต่อ หรือผู้มีส่วนได้เสียภายนอก (External) และการเผยแพร่ข้อมูลที่เป็นปัจจุบันบนเว็บไซต์ของหน่วยงาน (Open Data) ซึ่งผลคะแนนครั้งนี้จะสะท้อนให้เห็นถึงการปฏิบัติงานของหน่วยงานในรอบปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓

สำนักปลัด องค์การบริหารส่วนตำบลพะวงต หวังเป็นอย่างยิ่งว่า ผลการประเมินครั้งนี้จะช่วยสนับสนุน ส่งเสริม และยกระดับคุณธรรมและความโปร่งใส ในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทุกหน่วยงานได้ร่วมมือกันขับเคลื่อนการดำเนินงานภาครัฐภายใต้กรอบธรรมาภิบาล และประการสำคัญ คือ ได้มีบทบาทในการผลักดันกลไกในการป้องกันการทุจริตของประเทศ ซึ่งจะสามารถสะท้อนภาพลักษณ์เชิงบวกให้กับหน่วยงานภาครัฐ และส่งผลต่อการยกระดับค่าดัชนีการรับรู้การทุจริต (Corruption Perception Index : CPI) ของประเทศไทยให้มียอดอันดับและผลคะแนนที่ดียิ่งขึ้นต่อไป

๑. หลักการและเหตุผล

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (สำนักงาน ป.ป.ช.) ได้พัฒนาเครื่องมือการประเมินเชิงบวกเพื่อเป็นมาตรการป้องกันการทุจริต และเป็นกลไกในการสร้างความตระหนักให้หน่วยงานภาครัฐมีการดำเนินงานอย่างโปร่งใสและมีคุณธรรม โดยใช้ชื่อว่า “การประเมิน คุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ (Integrity and Transparency Assessment : ITA)” ปัจจุบันการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ ได้ถูกกำหนดเป็นกลยุทธ์ที่สำคัญของยุทธศาสตร์ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๔) ซึ่งถือเป็นการยกระดับให้เป็นการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐให้เป็น “มาตรการป้องกันการทุจริตเชิงรุก” ที่หน่วยงานภาครัฐทั่วประเทศจะต้องดำเนินการ โดยมุ่งหวังให้หน่วยงาน

ภาครัฐที่เข้ารับการประเมินได้รับทราบผลการประเมินและแนวทางในการพัฒนาและยกระดับหน่วยงานในด้าน คุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานได้อย่างเหมาะสม

๒. ผลการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานขององค์กรบริหารส่วนตำบลพะวงด

อำเภอสามสะแกแสง จังหวัดนครราชสีมา ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓

ผลการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานขององค์กรบริหารส่วนตำบลพะวงด อำเภอสามสะแกแสง จังหวัดนครราชสีมา โดยภาพรวมได้คะแนนเท่ากับร้อยละ ๖๓.๖๖ ซึ่งถือว่าคุณธรรม และความโปร่งใสในการดำเนิน ระดับ D

เมื่อพิจารณาตามตัวชี้วัดพบว่า มีผลการประเมินในแต่ละตัวชี้วัด คิดเป็นร้อยละ ดังนี้

๑	การปฏิบัติหน้าที่	๘๔.๖๑
๒	การใช้อำนาจ	๘๐.๘๗
๓	การแก้ไขปัญหาการทุจริต	๘๐.๖๒
๔	การใช้งบประมาณ	๘๐.๐๙
๕	คุณภาพการดำเนินงาน	๗๖.๕๗
๖	ประสิทธิภาพการสื่อสาร	๗๔.๓๔
๗	การปรับปรุงการทำงาน	๗๓.๕๔
๘	การใช้ทรัพย์สินของราชการ	๗๓.๐๒
๙	การเปิดเผยข้อมูล	๖๑.๓๓
๑๐	การป้องกันการทุจริต	๒๕.๐๐

สรุปได้ว่า จุดแข็งที่หน่วยงานได้คะแนนไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐ จำนวน ๔ ตัวชี้วัด ได้แก่ ตัวชี้วัด ๑ การปฏิบัติหน้าที่ คิดเป็นร้อยละ ๘๔.๖๑ ตัวชี้วัดที่ ๓ การใช้อำนาจ คิดเป็นร้อยละ ๘๐.๘๗ ตัวชี้วัดที่ ๕ การแก้ไขปัญหาการทุจริต คิดเป็นร้อยละ ๘๐.๖๒ และตัวชี้วัดที่ ๒ การใช้งบประมาณ คิดเป็นร้อยละ ๘๐.๐๙ ส่วนตัวชี้วัดที่จะต้องมีการปรับปรุง พัฒนา เนื่องจากได้คะแนนต่ำสุด ได้แก่ ตัวชี้วัดที่ ๑๐ การป้องกันการทุจริต

๓. การวิเคราะห์ข้อมูล

จากผลการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใส จำแนกตามดัชนีขององค์กรบริหารส่วนตำบลพะวงด อำเภอสามสะแกแสง จังหวัดนครราชสีมา ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ มีผลการวิเคราะห์ข้อมูลในแต่ละตัวชี้วัดที่แสดงให้เห็นถึงจุดแข็ง และจุดที่จะต้องมีการปรับปรุง พัฒนา ไว้ดังต่อไปนี้

๓.๑ จุดแข็ง (ตัวชี้วัดที่ได้คะแนนมากกว่าร้อยละ ๘๐)

ตัวชี้วัดที่ ๑ การปฏิบัติหน้าที่ ได้คะแนนคิดเป็นร้อยละ ๘๔.๖๑ เป็นคะแนนจากการประเมินการรับรู้ของบุคลากรภายในหน่วยงานต่อการปฏิบัติงานของบุคลากรอื่นในหน่วยงานของตนเอง ใน

ประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานโดยยึดหลักตามมาตรฐาน มีความโปร่งใส ปฏิบัติงานหรือดำเนินการตาม ขั้นตอนและระยะเวลาที่กำหนดไว้อย่างเคร่งครัด และจะต้องเป็นไปอย่างเท่าเทียมกัน ไม่ว่าจะเป็นผู้มาติดต่อ ทั่วไปหรือผู้มาติดต่อที่รู้จักกันเป็นการส่วนตัว รวมไปถึงการปฏิบัติงานอย่างมุ่งมั่น เต็มความสามารถ และมีความรับผิดชอบต่องานในหน้าที่ที่ได้รับผิดชอบ ซึ่งล้วนถือเป็นลักษณะการปฏิบัติหน้าที่ในฐานะเจ้าหน้าที่ของรัฐ อย่างมีคุณธรรม นอกจากนี้ยังประเมินการรับรู้ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรม การเรียกรับเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นๆ ของบุคลากรอื่นในหน่วยงาน ทั้งในกรณีที่เกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ และในกรณีช่วงเทศกาล หรือวาระสำคัญต่างๆ ตามขนบธรรมเนียมประเพณี หรือแม้แต่กรณีการให้เงิน ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นๆ ต่อ บุคคลภายนอก ซึ่งถือเป็นความเสี่ยงที่อาจจะก่อให้เกิดการรับสินบนได้ในอนาคต สะท้อนให้เห็นว่า หน่วยงาน มีแนวโน้มการดำเนินงานที่เป็นไปตามหลักความโปร่งใสและมีมาตรฐานในการปฏิบัติงาน แต่อย่างไรก็ดี หน่วยงานควรให้ความสำคัญมากขึ้นในเรื่องของการปฏิบัติงาน/ให้บริการแก่ผู้มาติดต่อต่างๆ ไปด้วยกับผู้มาติดต่อที่ รู้จักเป็นส่วนตัว อย่างเท่าเทียมกัน

ตัวชี้วัดที่ ๓ การใช้อำนาจ ได้คะแนนคิดเป็นร้อยละ ๘๐.๘๗ เป็นคะแนนจากการประเมิน การรับรู้ของบุคลากรภายในหน่วยงานต่อการใช้อำนาจของผู้บังคับบัญชาของตนเองในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับ การมอบหมายงาน การประเมินผลการปฏิบัติงาน การคัดเลือกบุคลากรเพื่อให้สิทธิประโยชน์ต่างๆ ซึ่งจะต้อง เป็นไปอย่างเป็นธรรมและไม่เลือกปฏิบัติ รวมไปถึงการใช้อำนาจสั่งการให้ผู้ใต้บังคับบัญชาทำในธุระส่วนตัว ของผู้บังคับบัญชาหรือทำในสิ่งที่ไม่ถูกต้อง นอกจากนี้ ยังประเมินเกี่ยวกับกระบวนการบริหารงานบุคคลที่ อาจเกิดการแทรกแซงจากผลประโยชน์ให้กลุ่มหรือพวกพ้อง สะท้อนให้เห็นว่า หน่วยงานมีแนวโน้มการ ดำเนินงานที่เป็นไปตามหลักความโปร่งใสและมีมาตรฐานในการปฏิบัติงาน แต่อย่างไรก็ดี หน่วยงานควรให้ ความสำคัญมากขึ้นในเรื่องการคัดเลือกผู้เข้ารับการฝึกอบรม การศึกษาดูงาน หรือการให้ทุนการศึกษาอย่าง เป็นธรรม

ตัวชี้วัดที่ ๕ การแก้ไขปัญหาการทุจริต ได้คะแนนคิดเป็นร้อยละ ๘๐.๖๒ เป็นคะแนนจาก การประเมินการรับรู้ของบุคลากรภายในหน่วยงานต่อการแก้ไขปัญหาการทุจริตของหน่วยงาน ในประเด็นที่ เกี่ยวข้องกับการให้ความสำคัญของผู้บริหารสูงสุดในการต่อต้านการทุจริตอย่างจริงจัง โดยหน่วยงานจะต้อง ทบทวนนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันการทุจริตในหน่วยงานให้มีประสิทธิภาพและจัดทำแผนงานด้านการ ป้องกันและปราบปรามการทุจริตของหน่วยงาน เพื่อให้เกิดการแก้ไขปัญหาการทุจริตของหน่วยงาน เพื่อให้เกิด การแก้ไขปัญหาการทุจริตได้อย่างเป็นรูปธรรม รวมไปถึงการประเมินเกี่ยวกับประสิทธิภาพการแก้ไขปัญหาการ ทุจริตของหน่วยงาน ที่จะต้องทำให้การทุจริตในหน่วยงานลดลงหรือไม่มีเลย และจะต้องสร้างความเชื่อมั่นให้ บุคลากรภายในหน่วยงานด้วย นอกจากนี้ หน่วยงานจะต้องมีกระบวนการเฝ้าระวัง ตรวจสอบการทุจริตภายใน หน่วยงาน รวมถึงการนำผลการตรวจสอบของฝ่ายตรวจสอบ จากทั้งภายในและภายนอกหน่วยงานไปปรับปรุง การทำงาน เพื่อป้องกันการทุจริต สะท้อนให้เห็นว่า หน่วยงานมีแนวโน้มการดำเนินงานที่เป็นไปตามหลักความ โปร่งใสและมีมาตรฐานในการปฏิบัติงาน แต่อย่างไรก็ดี หน่วยงานควรให้ความสำคัญมากขึ้นในเรื่องการให้ สำคัญกับการต่อต้านการทุจริต

ตัวชี้วัดที่ ๒ การใช้งบประมาณ ได้คะแนนคิดเป็นร้อยละ ๘๐.๐๙ เป็นคะแนนจากการ ประเมินการรับรู้ของบุคลากรภายในหน่วยงานต่อการดำเนินการต่างๆ ของหน่วยงานของตนเองในประเด็นที่ เกี่ยวข้องกับการใช้จ่ายเงินงบประมาณนับตั้งแต่การจัดทำแผนการใช้จ่ายงบประมาณประจำปีและเผยแพร่ อย่างโปร่งใส ไปจนถึงลักษณะการใช้จ่ายงบประมาณของหน่วยงานอย่างคุ้มค่าเป็นไปตามวัตถุประสงค์ และไม่ เอื้อประโยชน์แก่ตนเองหรือพวกพ้อง การเบิกจ่ายเงินของบุคลากรภายในเรื่องต่างๆ เช่น ค่าทำงานล่วงเวลา ค่า วัสดุอุปกรณ์ หรือค่าเดินทาง ฯลฯ ตลอดจนกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างและการตรวจรับพัสดุด้วย นอกจากนี้ ยังให้ความสำคัญกับการเปิดโอกาสให้บุคลากรภายในมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณของ

หน่วยงานตนเองได้ สะท้อนให้เห็นว่า หน่วยงานมีแนวโน้มการดำเนินงานที่เป็นไปตามหลักความโปร่งใสและมีมาตรฐานในการปฏิบัติงาน แต่อย่างไรก็ดี หน่วยงานควรให้ความสำคัญมากขึ้นในเรื่องของการประชาสัมพันธ์ แผนการใช้จ่ายงบประมาณประจำปีของหน่วยงาน

๓.๒ จุดที่ต้องปรับปรุง พัฒนา (ตัวชี้วัดที่ได้คะแนนต่ำที่สุด ร้อยละ ๒๕)

- ตัวชี้วัดที่ ๑๐ การป้องกันการทุจริต ได้คะแนนโดยรวมคิดเป็นร้อยละ ๒๕ เป็นคะแนนจากการประเมินการเผยแพร่ข้อมูลที่เป็นปัจจุบันบนเว็บไซต์ของหน่วยงานให้สาธารณชนได้รับทราบ ใน ๒ ประเด็น คือ (๑) การดำเนินการเพื่อป้องกันการทุจริต ได้แก่ เจตจำนงสุจริตของผู้บริหาร การประเมินความเสี่ยงเพื่อการป้องกันการทุจริต การเสริมสร้างวัฒนธรรมองค์กร และแผนปฏิบัติการป้องกันการทุจริต และ (๒) มาตรการภายในเพื่อป้องกันการทุจริต ได้แก่ มาตรการภายในเพื่อส่งเสริมความโปร่งใสและป้องกันการทุจริต ซึ่งการเผยแพร่ข้อมูลในประเด็นข้างต้นแสดงถึงการให้ความสำคัญต่อผลการประเมิน เพื่อนำไปสู่การจัดทำมาตรการส่งเสริมความโปร่งใสภายในหน่วยงาน และมีการกำกับติดตามการนำไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งจุดที่หน่วยงานจะต้องปรับปรุงและพัฒนา ตามตัวชี้วัดย่อย ดังนี้

ตัวชี้วัดย่อยที่ ๑๐.๑ การดำเนินการเพื่อป้องกันการทุจริต

- เจตจำนงสุจริตของผู้บริหาร
- การประเมินความเสี่ยงเพื่อป้องกันการทุจริต

ตัวชี้วัดย่อยที่ ๑๐.๒ มาตรการภายในเพื่อป้องกันการทุจริต

- มาตรการส่งเสริมความโปร่งใสและป้องกันการทุจริตภายในหน่วยงาน

๔. ประเด็นในการปรับปรุง/พัฒนา

ประเด็นการประเมิน	ขั้นตอนหรือวิธีการ	ผู้รับผิดชอบ	การกำกับติดตาม
๑. แสดงเนื้อหาเจตนารมณ์หรือคำมั่นว่าจะปฏิบัติหน้าที่และบริหารหน่วยงานอย่างซื่อสัตย์สุจริต โปร่งใส และเป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล โดยผู้บริหารสูงสุดของหน่วยงาน	จัดทำประกาศเจตจำนงสุจริตของผู้บริหารสูงสุด โดยมีเนื้อหาหรือคำมั่นว่าจะปฏิบัติหน้าที่และบริหารหน่วยงานอย่างซื่อสัตย์สุจริต โปร่งใสและเป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล	สำนักปลัด	รายงาน ความก้าวหน้า และสรุปผล ณ สิ้นปีงบประมาณ
๒. การดำเนินการหรือกิจกรรมที่แสดงถึงการมีส่วนร่วม การให้ความสำคัญกับการปรับปรุง พัฒนา และส่งเสริมหน่วยงานด้านคุณธรรมและความโปร่งใส	จัดประชุม รมณรงค์ ให้ความรู้ส่งเสริมด้านคุณธรรมและความโปร่งใสแก่บุคลากรภายในหน่วยงาน	ทุกกอง/สำนัก	รายงาน ความก้าวหน้า และสรุปผล ณ สิ้นปีงบประมาณ
๓. แสดงผลการประเมินความเสี่ยงของการดำเนินงานหรือการปฏิบัติหน้าที่ที่อาจก่อให้เกิดการทุจริตหรือก่อให้เกิดการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวมของหน่วยงาน โดยมีข้อมูลรายละเอียดของผลการประเมิน	มีการวิเคราะห์/ประเมินความเสี่ยงจากการดำเนินงานหรือการปฏิบัติหน้าที่ที่อาจก่อให้เกิดการทุจริต ในปี พ.ศ. ๒๕๖๓ พร้อมทั้งรายงานผู้บริหารทราบ	สำนักปลัด	รายงาน ความก้าวหน้า และสรุปผล ณ สิ้นปีงบประมาณ

ประเด็นการประเมิน	ขั้นตอนหรือวิธีการ	ผู้รับผิดชอบ	การกำกับติดตาม
๔. แสดงการดำเนินการหรือกิจกรรมการจัดการความเสี่ยงในกรณีที่อาจก่อให้เกิดการทุจริตหรือก่อให้เกิดการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวมของหน่วยงาน	-นำผลการวิเคราะห์/ประเมินความเสี่ยง (ตามข้อ ๓) มากำหนดมาตรการ/กิจกรรม ที่จะป้องกันการทุจริต -จัดทำรายงานผลการดำเนินงาน/กิจกรรม ให้ผู้บริหารหน่วยงานทราบเป็นลายลักษณ์อักษร	สำนักปลัด	รายงาน ความก้าวหน้า และสรุปผล ณ สิ้นปีงบประมาณ
๕. แสดงการวิเคราะห์ผลการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ ในปี พ.ศ. ๒๕๖๓	-นำผลการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ ประจำปี งบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ มาวิเคราะห์ข้อบกพร่องหรือจุดอ่อนที่จะต้องแก้ไขโดยเร่งด่วน ประเด็นที่จะต้องพัฒนาให้ดีขึ้น -จัดทำประกาศมาตรการเพื่อขับเคลื่อนการส่งเสริมคุณธรรมและความโปร่งใสภายในหน่วยงานให้ดีขึ้น	สำนักปลัด	รายงาน ความก้าวหน้า และสรุปผล ณ สิ้นปีงบประมาณ
๖. แสดงผลการดำเนินการตามมาตรการเพื่อส่งเสริมคุณธรรมและความโปร่งใสภายในหน่วยงาน อย่างเป็นรูปธรรม ในปี พ.ศ. ๒๕๖๔	จัดทำรายงานผลการดำเนินการตามมาตรการเพื่อส่งเสริมคุณธรรมและความโปร่งใสภายในหน่วยงาน ตามข้อ ๕	สำนักปลัด	รายงาน ความก้าวหน้า และสรุปผล ณ สิ้นปีงบประมาณ

๕. ข้อเสนอแนะ

๑. หน่วยกำกับดูแล ควรสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเชื่อมโยงกิจกรรมด้านคุณธรรมและความโปร่งใสของการดำเนินงานให้เป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาท้องถิ่นในลักษณะการผนวกกับงานประจำที่ดำเนินการอยู่แล้ว เช่น การเผยแพร่แนวปฏิบัติที่ดีในการบูรณาการกิจกรรมคุณธรรมความโปร่งใสเข้ากับภารกิจประจำ กำหนดตัวชี้วัดบูรณาการ กิจกรรมคุณธรรมความโปร่งใสเข้ากับภารกิจประจำ เป็นต้น

๒. ควรมีนโยบายส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพัฒนาคู่มือการดำเนินงานให้ครอบคลุมทุกภารกิจหลัก เพื่อเผยแพร่ให้แก่ประชาชนได้รับทราบ โดยการจัดฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการพัฒนาคู่มือการดำเนินงานตามภารกิจหลักหรือการพัฒนาคู่มือการดำเนินภารกิจต้นแบบ เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่างๆ นำไปปรับประยุกต์ให้เข้ากับบริบทงานของแต่ละแห่ง

๓. ควรกำหนดนโยบายให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินงานและติดตามโครงการที่มีความสำคัญอย่างมีคุณภาพ เช่น โครงการด้านโครงสร้างพื้นฐาน โครงการด้านสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม โครงการด้านการส่งเสริมเศรษฐกิจชุมชน เป็นต้น

๔. ควรกำหนดหรือสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จัดทำรายงานผลการดำเนินการด้าน คุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินเป็นหัวข้อหนึ่งของการรายงานผลการดำเนินงานขององค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นซึ่งรายงานให้จังหวัดทราบต่อไป

๕. หน่วยงานกำกับดูแลควรเป็นเจ้าภาพในการจัดนิทรรศการหรือสัปดาห์เสนอผลงานหรือแนวทาง ปฏิบัติที่ดีด้านคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงาน เพื่อกระตุ้นให้เกิดความตระหนักในการดำเนินงาน ภายใต้อัตลักษณ์สากลและแนวปฏิบัติที่ดีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไปประยุกต์ใช้

๖. ควรมีการสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างองค์กร ทั้ง ระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยกันหรือองค์กรภาคเอกชน เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์ ตลอดจนแนวปฏิบัติที่ดี ทำงานร่วมกันจะส่งเสริมให้เกิดกลไกการตรวจสอบการทำงานที่โปร่งใส ที่มีความยั่งยืน
